

различават от възприемането и осмислянето, от практическата реактивност към тях от страна на иноетничните субекти.

Хоризонталната прикрепеност и херметизираност „в себе си“ за немалко ромски групи в недалечното минало се е свързвала с непривичното за други етнически общности постоянно и ригористично поддържане на социални контакти с техни сродници от задгранични или трансгранични територии на социалното пространство. В това отношение циганите и в нашата съвременност (естествено, в рамките само на някои групи) са запазили способността си да поддържат и възпроизвеждат груповия си идентитет, независимо от различията, следствие на тяхната разположеност в различни пунктове на географско-природното пространство на Европейския континент. При това, абстрахирайки се до известна степен и форма от социопространствената дефинитивност на тяхната битност и душевност, която се предопределя от принадлежността им към различни – близки или далечни – територии и държави.

Социопространствената определеност на ромите в исторически аспект се е влияела значително и от **относително монистичния характер на трудово-професионалната им ангажираност и реализация**. Включеността им в пространството на държавно-икономическия или стопанския живот на определени равнища, по определен начин, в съответни мащаби, с конкретен и различаващ се от този на другите етноси ритъм на присъствие и др. под. е обуславяла социопространствения им статус. Тя е определяла естеството и особеностите на социалните перспективи пред циганина (като род и индивид) в настоящето и спрямо стохастичните очертания на общественото и историческото бъдеще. Същевременно тя е влияела и като специфичен инструмент за гарантиране на историческата и етногруповата културна автономност и идентичност, за вярънност и продължение на „завета на прадедите“ в историята и съвременната биография на групата.

Придържането към изконни и тривиални за отделни ромски групи занаяти и нежеланието или неспособността им синхронизирано с представителите на други ромски общности да участват в динамичните процеси на мобилност и плурализация на трудово-професионалната изява и ориентация на социалния субект са определяли